

Monumentnummer*: 516471

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **05 maart 2001**
Kadaster deel/nr **82916/107**

Woonplaats* **Leeuwarden** Gemeente* **Leeuwarden** Provincie* **Fryslân**

Locatiennaam **Leeuwarden** Locatieomschrijving **Binnenstad**

Kadastrale gemeente* **Leeuwarden** Sectie* **C** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel **2291**

Omschrijving**

Inleiding

TUINMANSWONING, in 1917 door W.C. de Groot ontworpen in de Neo- Hollandse Renaissancestijl voor het Sint-Anthonygasthuis.

Na de demping van de gracht van Nieuweburen, Schoenmakersperk, Perkswaltje, enz. in 1860/'63 is in de jaren 1862/'65 het nieuwe Sint-Anthonygasthuis gebouwd. In de volgende decennia kwamen onderkomens voor allerlei bijkomende functies een het Perkswaltje tot stand. Het huis van Mej. Coets op de hoek van de Wijde Gasthuissteeg werd in 1910 door het gasthuis aangekocht. Tot haar dood in 1917 kon een hier wonende weduwe nog blijven, maar daarna werd het gebouw gesloopt om plaats te maken voor een tuinmanswoning. Die kwam te staan voor de in 1913 naar ontwerp van W.C. de Groot gebouwde maar in 1974 gesloopte plantenkas aan de oostzijde van de Wijde Gasthuissteeg. De tuinen van de twee gasthuisgebouwen werden in die tijd onderhouden door een vaste tuinman, bijgestaan door twee knechten. De woning wordt sinds begin jaren tachtig niet meer door de tuinman bewoond, maar nog wel als woning gebruikt.

Omschrijving

EXTERIEUR: Pand op onregelmatige plattegrond van een bouwlaag met schildkap hoog. Muren grotendeels gemetseld van roodbruine baksteen; de hoge plinten van een bruingrauwe baksteen. Hoog in de muurdammen zijn sierankers aangebracht. De dakschilden zijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gedekt met blauw geglazuurde gegolfde Friese pannen. Aan de voorzijde bestaat de woning uit twee vleugels. De oostelijke vleugel staat in de rooilijn van twee raamvakken breed met een geveltop. Tussen de eerste bouwlaag en de geveltop is een fries verwerkt met een overhoeks geplaatste koppenlaag. De traptop, aan de zijkanten overkragend en rustend op natuurstenen consoles en met natuursteenplaten afgedekt, is bekroond door een pinakel op een console en met een kroonvormig ornament ter beëindiging.

De westelijke, enkele stenen teruggerooide dwarsvleugel is twee vakken breed en een raamvak diep. In de binnenhoek van de vleugels is de thans dichtgezette, maar aan de buitenzijde nog oorspronkelijke toegangspartij ondergebracht. Een horizontale, houten, geprofileerde overhuiving rust op gesneden houten zuiltjes op iets naar voren voortgezette muurpenanten aan weerszijden van gemetselde stoep. De ingangspartij bestaat uit een omlijste deur met kalf en consoles onder de luifel en daarboven een ovaal van glas-in-lood voorzien bovenlicht in een gepleisterd, iets verdiept veld, versierd met een bloemenguirlande. Daklijst op gesneden consoles. Op de begane grond rechtgesloten vensters met tussendorpel, beneden met luiken; bovenlicht met kleine roedenverdeling en korfbogige ontlastingsbogen en boogtrommels met mozaïek van in- en uitstekende koppen. In de geveltop bij kruisvenstertje eenzelfde aanpak. Op het dakschild een kapel met schildakje.

Aan de achterzijde zijn de vleugels niet te herkennen en is de woning geheel uitgebouwd, oorspronkelijk over tweederde van de breedte; in 1988 is het laatste gedeelte ingevuld met een nieuwe toegangspartij van stijl- en regelwerk aan de steegzijde.

INTERIEUR: Het eenvoudige interieur met onder meer omlijstingen en paneeldeuren is beneden deels en boven geheel in oorspronkelijke staat; de paneeldeuren voor de kleine kamertjes boven hebben bovenlichten. Op de begane grond zijn in 1988 twee voorkamers met elkaar verbonden, waardoor de hal met toegangspartij is vervallen.

WAARDERING

Voormalige tuinmanswoning van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang

- vanwege de bijzondere functie waardoor het als zelfstandige woning deel uitmaakt van de immuniteit van het dubbele gasthuis met bijgebouwen in het noordelijke deel van de binnenstad;
- vanwege de vooral uwendig gave stijlzuiverheid in Neo-Hollandse Renaissancestijl;
- vanwege de stedenbouwkundige ligging als een van de gasthuiswoningen in de gesloten bebouwing tegenover de tuinen van het instituut.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Tuinmanswoning(K)